

سفرنامه‌ای از حضور انبوه‌سازان استان قزوین در سرزمین ۷۲ مالت

گزارش: سمیه شیرمحمدی

پوشاک و آجر مسافرت را کمی سخت کرد ولی دیدن مراسم مذهبی هندوان در ماه مقدسشان ضروری بود! شهر پوشاک، یکی از شهرهای مقدس هندوان، در کنار دریاچه پوشاک قرار دارد. اطراف این دریاچه بیش از ۴۰۰ معبد مقدس هندوان مستقر است که دارای سبک معماری اسلامی هند است! تنها معبد بر همانیز در این شهر واقع شده است که زیارت آن یکی از آرزوهای هندوان است. این معبد به شکل «مندوکا-ماندالا» است و دارای ۸x۸ پاداس (واحد) است. پیرامون مکان «برهما-استانا» در مرکز (متشکل از ۴ پاداس)، پاداس‌های خدایان درونی (برای هر یک ۲ پاداس) و حلقه خدایان بیرونی (برای هر یک، یک پاداس) وجود دارد. نقاط تلاقی این مناطق (مرس) نباید توسط خطوط نقشه قطع گردد. در ۱۱ کیلومتری پوشاک، شهر آجر در کنار دریاچه آنا ساگر قرار دارد که یکی از مقدس‌ترین شهرهای مسلمانان هند است و مقبره خواجه معین الدین چشتیه مشهور به درگاه را در خود جای داده است. این خواجه در قرن دوازدهم میلادی، از اولین کسانی بود که اسلام را وارد هند کرد و به تبلیغ آن پرداخت و به دلیل کرامات بسیار که از او نقل است؛ زوار زیادی - حتی غیر مسلمان - را پذیراست.

در روز هفتم پس از اینکه خستگی مسافرت آجر و پوشاک را از تن بدر می‌کنیم راهی آگر می‌شویم. در راه نیم‌نگاهی هم به قلعه‌ی فاتح پور سیکری انداختیم. قلعه‌ای بزرگ و باشکوه با ترکیبی از معماری هندو و اسلامی که پس از بازگشت اکبر شاه از ایران و حمایت او توسط شاه طهماسب صفوی ساخته شد. به همین علت سبک معماری صفوی نیز در این قلعه قابل ردیابی است. داستان ساخت قلعه نیز جذاب است:

جهانگیر شاه پسر اکبر شاه زمانی متولد شد که سلیم چشتیه، صوفی سالک اهل هند، داستان ساخت قلعه نیز جذاب است:

سرزمین هند لوحه‌ای بسیار قدیمی است که بارها و بارها اندیشه‌های گوناگون و رویاهای فراوان بر آن نقش بسته است

سیکری، پس از پذیرفتن اکبر شاه که پیاده به خدمت صوفی رسیده بود، نذرا را دادا کرد. به همین خاطر شاه تصمیم گرفت پایتخت خود را از آگر - به سیکری منتقل کند و آن رافتح پور سیکری بنامد. به همین منظور برای زندگی خود قلعه‌ای ساخت که علاوه بر حرمسرا، دیوان عام و خاص، حمام، مسجد و... در آن دیده می‌شود. از این قلعه به سرعت می‌گذریم به شوق رسیدن به آگر! شهری که مشهورترین بنای معماری اسلامی در جهان را در خود جای

۱۹۴۸، گاندی بزرگترین مبارز راه عدم خشونت پس از سقراط و حضرت مسیح، پس از یک دوره دیگر روزه داری به منظور بهبود بخشیدن رفتار هندوان با مسلمانان، به دست یک جوان متعصب هندو به قتل رسید. گاندی پیش از مرگ، مجال یافت بر قاتلش بنگرد و به نام «رام» توسل جوید و قاتلش را با اندیشه رواداری تشریف بخشید. به نظر من حقیقت گاندی و همه امید ما به فردای بهتر در این واپسین حرکت گاندی جای دارد.

صبح روز سوم دهلی را به مقصد جیبور ترک می‌کنیم. شهری که در سال ۱۷۲۷ توسط مهاراجه ساوای جی سینگ دوم و بر اساس قوانین «وستاشستراز» طراحی و ساخته شد. نوع و رنگ سنگهای استفاده شده در بیشتر بناهای این شهر آن را به «شهر صورتی» مشهور کرده است. جیبور

دیدن منار قطب و مسجد قوت الاسلام که بین سال‌های ۱۳۰۰-۱۹۳۰ میلادی ساخته شده است، بسیار هیجان‌انگیز بود؛ اولین نماد اسلام در شبه قاره هند که توسط قطب الدین آی بیگ در محل یکی از معابد قدیمی هندوان ساخته شده است. بلندای منار، که به بیش از ۷۲/۵ متر می‌رسد به منظور رساندن صدای اسلام به گوش تمام هندیان ساخته شد. طرح آن برگرفته از منار جامو افغانستان است؛ در ۳ طبقه ساخته شده و هر طبقه بالکن مخصوص به خود دارد. ۳۷۹ پله موذن را به ماذنه می‌رساند.

به دنبال آن بازدید از مسجد جامع دهلی که در سال ۱۶۵۸ میلادی توسط شاه جهان ساخته شده است مانند برخی دیگر آثار باقی مانده از آن دوره، این مسجد نیز به روی سکویی به مساحت

۱۵۰۰ مترمربع در شهر قدیم دهلی تا نزدیکی خط استوا امتداد دارد. جمعیتی بیش از یک میلیارد نفر دارد و «مادرتمدن» دنیاست: موهنجودارو قدیمی ترین و مستندترین شهر تمدن «هاراپا» که تقریباً هم عصر با تمدن بین النهرین و مصر است با طرحی شطرنجی در هند کشف شد. پس از مطالعه این شهر تاریخ نویسان شهری اعلام کردند که نه تنها هیپوداموس «پدر شهرسازی» نبوده است؛ بلکه شخصی که برای اولین بار بخش‌های مختلف شهر را آگاهانه و با ارتباطی طراحی شده در کنار هم قرارداد؛ اصولاً یونانی نبوده است. او احتمالاً کاهن ناشناسی در هاراپا بوده و در زمانی نامعلوم از «وستا - پروشا ماندالا» یی که برهما به عنوان

قدیمی‌ترین و مستندترین شهر تمدن «هاراپا» که تقریباً هم عصر با تمدن بین النهرین و مصر است با طرحی شطرنجی در هند کشف شد

تصوری از قوانین حاکم بر جهان برایش فرستاده، الهام گرفته است: «انسان با فعالیتهای ساختمانی خود همانگونه به محیط اطراف خویش نظم می‌دهد که روزگاری برهما پرورشای ناشناخته را در آن شکل هندسی خاص به نظم در آورد. ساختن، تطابق وجودی نامنظم با قوانین حاکم بر جهان است. این امر تنها از طریق پیروی کامل طرح و ستاپروشا ماندالا در ایجاد هر بنایی، از گوشه خلوت یک راهب تا شکل شهر، میسر می‌گردد.»

فلسفه‌ی هند که ۱۰۰ سال پیش از فلسفه یونان با ظهور بودا که بر ضد نظام کاست و مذهب هندو و بانگاه به توده و در نظر گرفتن منافع مردم به پاخاست، آغاز شد و تاثیر آن بر فلسفه یونان و حتی فیلسوفان جدید غربی از جمله شوپنهاور، شلینگ و هر در غیر قابل انکار است. به هند می‌روم با این امید که این تمدن و فرهنگ را از نزدیک ببینم...

با باغ هایش، خانه هایش و قلاع زیبایش یکی از نقاط دیدنی هند برای گردشگران خارجی است. با گذراندن چند ساعت به یادماندنی در یکی از روستاهای اطراف جیبور به نام Jog Bari که در آن زندگی مردم قدیم منطقه باز زنده سازی شده است، به گستر دگی اهداف دولت هند در جلب توریست پی می‌برم!! هند ۷ درصد توریست دنیا را دارد!! و برای اینکه رشد اقتصادی کشور را به شماره یک در آسیا برساند به این صنعت پرسود توجه ویژه دارد!!

در ۱۱ کیلومتری شهر جیبور قلعه آمبر قرار دارد که قبل از جیبور مرکز ایالت راجستان بوده است. معماری قلعه ترکیبی از معماری هندو و اسلامی است. باغ‌های اسلامی آن، داخل قلعه را بهشتی برای زندگی چند نسل از مهاراجه‌های راجپوت کرده است. قرارگیری باغ زعفران درون قلعه که از خاک کشمیر غنی و با آب همان منطقه آبیاری می‌شد؛ نحوه زندگی پرتجمل ساکنین آن را به نمایش می‌گذارد.

دیدن بزرگترین توپ دنیا، که در نزدیکی قلعه آمبر، داخل قلعه جنگل، قرار دارد و به علت سنگینی و اشکال در حمل و نقل فقط یکبار برای آزمایش شلیک کرده است؛ نیز از نکات جالب سفر بود. اگرچه پیمودن ۱۷۰ کیلومتر مسیر به سمت

۹۰۰ مترمربع در شهر قدیم دهلی و در کنار قلعه قرمز که محل زندگی شاه جهان بوده، ساخته شده است. پله‌هایی عظیم از سه جهت مسجد را به شهر متصل می‌کند. مناره‌های آن بیش از ۳۹ متر ارتفاع دارند و در حال حاضر نماز جمعه دهلی در این مسجد اقامه می‌گردد.

...از دهلی قدیم فاصله می‌گیریم تا وارد دهلی نوشویم. این فاصله حتی به اندازه ضخامت یک دیوار نیست!

حکام انگلیسی در سال ۱۸۵۶ میلادی پس از شکست دادن نهضت ملی هند، قدرت خود را در سراسر هند گسترانیدند. مردم مصالحه جوی هند نیز با قبول فرهنگ و تمدن انسان، به تدریج خواستار شرکت در اداره حکومت هند شدند. در سال ۱۸۸۵ انگلر ملی را ایجاد کردند. پیروزی ژاپن بر روسیه در سال ۱۹۰۵ و تغییراتی که در آسیای غربی صورت گرفت؛ باعث بیداری مردم هند گردید. دروازه‌ی هند را به یاد ۲۰ هزار سرباز هندی که در جنگ جهانی اول کشته شدند در سال ۱۹۲۹ ساختند تا دری به دنیای جدید باز کنند. مبارزات ملت هند بالاخره در ۱۴ اوت ۱۹۴۷ استقلال را برای مردم هند به ارمغان آورد!! دیدن مقبره گاندی (Raj Ghat)، که به گفته خودش زندگی اش پیامی است برای مردم دنیا، مرابیشتر متوجه پیام مرگش کرد: در ۳۰ ژوئن

در سه روزی که در دهلی بودیم در بازدید از معبد BIRLA MANDIR خواستیم تا حدودی با مذهب هندو آشنا شویم. ولی مگر میتوان با این مذهب کهن، که هنوز نقطه‌ی آغازش مشخص نشده است و فقط بیش از دو میلیون خدا در آن وجود دارد که با سلسله مراتبی خاص به برهما و از آنجا به خدای واحدی شکل می‌رسد؛ در مدت ۲ ساعت و در بازدید از یک معبد آشنا شد!